

JACEK STEFANIUK
adwokaci & radcy prawni

Warszawa, 10 października 2017 r.

Trybunał Konstytucyjny

Al. Jana Chrystiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący: I S

reprezentowany przez:
r.pr. Sławomira Wiśniewskiego
adres do korespondencji:
Jacek Stefaniuk adwokaci & radcy prawni
ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa

Uczestnicy postępowania:

Minister Infrastruktury i Budownictwa
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Prokurator Generalny
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

SKARGA KONSTYTUCYJNA

o stwierdzenie niezgodności § 9 ust. 4 pkt. 1 lit. a) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego z dnia 25 października 2002 r. (Dz.U. Nr 179 poz. 1495) w zakresie, w jakim przepis ten nakazuje obywatelom polskim, studentom w wieku do lat 26, studiującym za granicą, pragnącym skorzystać z przyznanej ustawą ulgi komunikacyjnej, posiadanie międzynarodowej legitymacji studenckiej International Student Identity Card - ISIC.

Adres:
ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa

Kontakt:
tel. 22 487 51 87
info@jspartners.pl

JACEK STEFANIUK

adwokaci & radcy prawni

I. Określenie przepisu stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją

Niniejszym, na podstawie 79 Konstytucji RP, działając w imieniu skarżącego I S (pełnomocnictwo w załączeniu), wnoszę o stwierdzenie, że § 9 ust. 4 pkt. 1 lit. a) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. 2002 nr 179 poz. 1495 z późn. zm.) w zakresie, w jakim przepis ten nakazuje obywatelom polskim, studentom w wieku do lat 26, studiującym za granicą, pragnącym skorzystać z przyznanej ustawą ulgi komunikacyjnej, posiadanie międzynarodowej legitymacji studenckiej International Student Identity Card – ISIC, jest niezgodny z art. 12 i art. 58 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 51 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Wskazanie konstytucyjnych wolności i praw skarżącego, które zostały naruszone

Wskazany przepis § 9 ust. 4 pkt. 1 lit. a) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. 2002 nr 179 poz. 1495 z późn. zm.) narusza następujące prawa i wolności konstytucyjne skarżącego:

1. Wolność zrzeszania się – poprzez stworzenie sytuacji prawnej, w której uprawniony na mocy ustawy (art.4 ust. 4a ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego z dnia 20 czerwca 1992 r. - Dz.U. Nr 54, poz. 254) do ulgi komunikacyjnej, w celu skorzystania z przyznanego ustawą prawa do ulgi, zmuszony jest do wstąpienia do stowarzyszenia prawa prywatnego działającego pod nazwą I lub innego stowarzyszenia z nim powiązanego (w Polsce stowarzyszenie A), albowiem skorzystanie z ulgi wymaga posiadania legitymacji pod nazwą International Student Identity Card – ISIC, wydawanej odpłatnie członkom takich stowarzyszeń.

2. Prawo do nieujawniania informacji dotyczących jego osoby – poprzez stworzenie aktem prawnym rangi podstawowej sytuacji prawnej, w której uprawniony na mocy ustawy (art.4 ust. 4a ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego z dnia 20 czerwca 1992 r. - Dz.U. Nr 54, poz. 254) do ulgi komunikacyjnej, w celu skorzystania z przyznanego ustawą prawa do ulgi, zmuszony jest do ujawnienia danych dotyczących jego osoby stowarzyszeniu wydającemu legitymację International Student Identity Card – ISIC.

Adres:
ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa

Kontakt:
tel. 22 487 51 87
info@jspartners.pl

JACEK STEFANIUK

adwokaci & radcy prawni

III. Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazanymi konstytucyjnymi prawami i wolnościami wraz z przedstawieniem stanu faktycznego.

W sprawie, w której wydano ostateczne rozstrzygnięcie będące podstawą niniejszej skargi powód K Sp. z o.o. z siedzibą w W dochodził od pozwanego (skarżącego) I S zapłaty opłaty oraz opłaty dodatkowej za przejazd przez pozwanego w dniu października 2013 r. W toku postępowania sądowego sądy obu instancji (Sąd Rejonowy w G w sprawie sygn. oraz Sąd Okręgowy w W w sprawie sygn..) ustaliły, że:

- (i) w dniu października 2013 r. pozwany I S był studentem uczelni wyższej U z siedzibą w C w W ;
- (ii) w dniu października 2013 r. pozwany I S podróżował powodowej spółki;
- (iii) podczas podróży pozwany I S posiadał jednorazowy bilet z ulgą 51% i bilet ten, wraz z legitymacją uczelni wyższej U z siedzibą w C w W , okazał w toku kontroli biletowej przeprowadzonej przez kontrolera pozwanej spółki, oraz że I S nie posiadał w toku kontroli legitymacji International Student Identity Card – ISIC.

Wyrokiem z dnia listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w G zasądził od pozwanego (skarżącego) na rzecz K Sp. z o.o. z siedzibą w W kwotę zł tytułem opłaty (uzupełniającej) za przejazd oraz tytułem opłaty dodatkowej oraz zasądził kwotę zł tytułem zwrotu kosztów procesu (w tym kwotę zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego). W dniu lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w W wydał wyrok oddalający apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w G z dnia listopada 2016 r..

Odpis wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w W został doręczony skarżącemu dnia 10 lipca 2017 r. (wyrok wydano na posiedzeniu niejawnym), natomiast odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczono skarżącemu w dniu 14 września 2017 roku. Skarga kasacyjna od przedmiotowego wyroku nie przysługuje.

Dowody: Odpis wyroku Sądu Okręgowego w W z dnia lipca 2017 r. () wraz z kopertą (na dowód jego doręczenia skarżącemu dnia 10 lipca 2017 r.)

JACEK STEFANIUK

adwokaci & radcy prawni

przynależności do zrzeszenia nie może być podstawą jakichkolwiek sankcji, ani też nie może pociągać za sobą jakichkolwiek konsekwencji niekorzystnych dla jednostki², ani też stanowić podstawy wykluczenia, jak w niniejszej sprawie spotkało to skarżącego, od przysługujących z mocy ustawy przywilejów, tu zniżki komunikacyjnej.

Artykuł 4 ust. 4a Ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego z dnia 20 czerwca 1992 r. (Dz.U. Nr 54, poz. 254) przyznaje prawo do zniżki (w wysokości 51%) od ceny biletu wszystkim studentom, obywatelom polskim, do ukończenia 26 roku życia (*lege non distinguente* – studentom uczelni mających swą siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nią). Wydane z delegacji wskazanej ustawy, wszelako zdaniem strony skarżącej poza jej granicami, rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego z dnia 25 października 2002 r. (Dz.U. Nr 179 poz. 1495) w § 9 ust. 4 pkt. 1 lit. a), na podstawie którego w sprawie, której dotyczy skarga orzekały sądy powszechne, uzależniało prawo do wskazanej ulgi od posiadania-legitymowania się międzynarodową legitymacją studencką International Student Identity Card (ISIC). Warunkiem koniecznym posiadania takiej legitymacji jest przynależność do stowarzyszenia wydającego legitymacje ISIC (w Polsce A). Wskazany wymóg rozporządzenia dotyczył wyłącznie studentów, obywateli polskich, studiujących za granicą. Innymi słowy, brak przynależności studenta studiującego za granicą do stowarzyszenia wydającego legitymacje ISIC wiąże się z tym, że taka osoba nie może skorzystać z przyznanego jej ustawą prawa do ulgowych przejazdów. Rozporządzenie nakłada tym samym pośrednio (przez wymóg posiadania określonej legitymacji „studenckiej”, która w rzeczywistości nie jest legitymacją studencką, a jedynie legitymacją członkowską określonego stowarzyszenia) pozaustawowy, niekonstytucyjny obowiązek przynależności do stowarzyszenia wydającego taką legitymację i uzależnia od takiego członkostwa prawo do skorzystania z ustawowej ulgi. Pod pozorem określenia rodzajów dokumentów uprawniających wybraną, szczegółowo wskazaną grupę studentów, do korzystania z ustawowej ulgi, Minister Infrastruktury sformułował dodatkowy warunek do skorzystania z tej ulgi, którym jest przynależność do wybranego przez Ministra (na nieokreślonych i nieznanych zasadach) prywatnego stowarzyszenia.

² B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Wyd. 2, Warszawa 2012

Adres:

ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa

Kontakt:

tel. 22 487 51 87
info@jspartners.pl

JACEK STEFANIUK

adwokaci & radcy prawni

2. Naruszenie art. 51 ust. 1 Konstytucji RP

Zgodnie z art. 51 ust. 1 Konstytucji RP *nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby*. Z zasady tej należy wyprowadzić prawo każdego człowieka i obywatela do nieujawniania informacji dotyczących jego osoby.

Zgodnie z normą inkorporowaną w ww. przepisie Konstytucji niedopuszczalnym jest kreowanie w akcie rangi podustawowej norm prawnych, które bezpośrednio lub pośrednio zobowiązywałyby do ujawniania danych o osobie. W celu skorzystania ze zniżki 51% student polski obywatel studiujący za granicą zobowiązany jest – jak wskazano już powyżej - uzyskać członkostwo w stowarzyszeniu wydającym legitymacje ISIC, co wiąże się z obowiązkiem przekazania temu stowarzyszeniu własnych danych osobowych. Ustawodawca nałożył zatem – w niedopuszczalnej formie rozporządzenia - obowiązek ujawniania przez osobę zamierzającą skorzystać z ustawowego prawa – ulgi komunikacyjnej, informacji dotyczących jego osoby prywatnemu stowarzyszeniu wydającemu legitymacje ISIC.

3. Dopuszczalne ograniczenie konstytucyjnych wolności i praw

Wskazać należy, że zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP jakiegokolwiek ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane (i) tylko w ustawie i (ii) tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te ponadto (iii) nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Przymus członkostwa w stowarzyszeniu wydającym legitymacje ISIC, jakkolwiek pośrednio, to niewątpliwie ustanowiony w § 9 ust. 4 pkt. 1 lit. a) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. Nr 179 poz. 1495) stanowi formę ograniczenia korzystania z konstytucyjnej wolności do zrzeszania się, tu w tzw. wymiarze negatywnym tego prawa – niezrzeszania się. Również narusza on konstytucyjne prawo do anonimowości danych dotyczących osoby, skoro zmusza, również pośrednio i równie niewątpliwie, do ich ujawnienia celem uzyskania legitymacji ISIC. Stwierdzić należy, że w przypadku kwestionowanego przepisu nie została spełniona ani jedna z wskazanych wyżej przesłanek konstytucyjności ograniczenia wolności. Ograniczenie zostało bowiem ustanowione w rozporządzeniu (nie zaś w ustawie), narusza istotę wolności zrzeszania się oraz prawo do nieujawniania danych dotyczących osoby, i nie jest uzasadnione

Adres:

ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa

Kontakt:

tel. 22 487 51 87
info@jspartners.pl

koniecznością jego ustanowienia w celu ochrony jakichkolwiek z wartości konstytucyjnych wskazanych w art. 31 ust.3.

4. Inne naruszenia

Jakkolwiek stronie skarżącej wiadomym jest, że niżej wskazane naruszenie nie może stanowić podstawy skargi konstytucyjnej, jednakże analizując kwestionowany przepis nie sposób ich *pro publico bono* pominąć. Mianowicie należy wskazać, że delegacja ustawowa dla przedmiotowego rozporządzenia, tj. art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. *o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego*, nie zezwala na nałożenie w drodze rozporządzenia, ani obowiązku członkostwa w jakimkolwiek stowarzyszeniu, ani też obowiązku ujawnienia takiemu stowarzyszeniu danych dotyczących osoby. Zgodnie z tą delegacją *Minister właściwy do spraw transportu [...] określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów [...]*. Przedmiotowa delegacja ustawowa nie pozostawia wątpliwości, że uprawnieniem właściwego Ministra było wyłącznie określenie rodzajów dokumentów uprawniających do korzystania z ulgowych przejazdów; rozporządzenie nie mogło natomiast regulować innych kwestii, w szczególności nie mogło nakładać – czy to bezpośrednio czy pośrednio – pozaustawowych obowiązków, od których uzależnione byłoby prawo do korzystania z ustawowych ulg w przejazdach. Wskazanie jako dokumentu uprawniającego studenta do zniżki legitymacji, której uzyskanie wymaga, poza statusem studenta, przynależności do stowarzyszenia i w konsekwencji uiszczania wymaganych przez to stowarzyszenie opłat członkowskich oraz za wydanie legitymacji, stanowi pośrednio nałożenie obowiązku nie przewidzianego w delegacji ustawowej, do którego nałożenia tym samym minister nie był upoważniony. Kwestionowane rozporządzenie narusza tym samym art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. *o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* oraz art. 7 Konstytucji.

IV. Data doręczenia wyroku wraz z informacją dotyczącą wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia

Odpis wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w W _____ został doręczony skarżącemu dnia 10 lipca 2017 r. (wyrok wydano na posiedzeniu niejawnym), natomiast odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczono skarżącemu w dniu 14 września 2017 roku.

Dowody: Odpis wyroku Sądu Okręgowego w W _____ z dnia _____ lipca 2017 r. (_____) wraz z kopertą (na dowód jego doręczenia skarżącemu dnia 10 lipca 2017 r.)

JACEK STEFANIUK
adwokaci & radcy prawni

Odpis wyroku Sądu Okręgowego w W z dnia lipca 2017 r. () doręczonego wraz z uzasadnieniem, wraz z kopertą (na dowód jego doręczenia skarżącemu dnia 14 września 2017 r.)

Od przedmiotowego wyroku nie został wniesiony żaden nadzwyczajny środek zaskarżenia.

V. Koszty

Na podstawie art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wnoszę o zasądzenie od Ministra Infrastruktury i Budownictwa na rzecz skarżącego I S kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym według norm prawem przepisanych.

VI. Anonimizacja

Na podstawie art. 80 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym zastrzegam nieujawnianie danych osobowych skarżącego.

VII. Egzemplarze skargi

Skarga składana jest w czterech egzemplarzach.

Załączniki:

1. Pełnomocnictwo szczególne.
2. Odpis wyroku Sądu Okręgowego w W z dnia lipca 2017 r. () wraz z kopertą i wydrukiem z systemu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej.
3. Odpis wyroku Sądu Okręgowego w W z dnia lipca 2017 r. () wraz z uzasadnieniem i koperta oraz wydrukiem z systemu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej.
4. Odpis wyroku Sądu Rejonowego w G z dnia listopada 2016 ().

Adres:

ul. Marynarska 15
02-674 Warszawa

Kontakt:

tel. 22 487 51 87
info@jspartners.pl